

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Europaort

**Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport**

22 juni 2011 / rapportnummer 2528-60

1. Hoofdpunten van het MER

De gemeente Rotterdam stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het haven- en industriegebied Europoort. Van een deel van het plangebied is geen bestemmingsplan beschikbaar of zijn de vigerende bestemmingsplannen niet actueel meer. Het bestemmingsplan zal voor een groot deel het bestaande type bedrijvigheid vastleggen. Daarnaast wordt vanwege het beoogde efficiënte ruimtegebruik gekeken naar de mogelijkheden om bij nieuwe ontwikkelingen de bestaande (milieu)ruimte in het plangebied zo goed mogelijk te benutten.

Ter ondersteuning van de besluitvorming wordt een m.e.r.-procedure gevolgd. Initiatiefnemer van het bestemmingsplan is het college van burgemeester en wethouders van Rotterdam. Het MER wordt opgesteld door het Havenbedrijf Rotterdam in samenwerking met DCMR Milieudienst Rijnmond. De gemeenteraad van Rotterdam is bevoegd gezag in deze procedure.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')¹ beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling van het plangebied;
- een navolgbare onderbouwing van de stappen die zijn gemaakt om tot de bepaling van de maximale milieugebruiksruimte te komen met specifiek aandacht voor geluid, luchtkwaliteit en externe veiligheid;
- inzicht in hoeverre de autonome ontwikkeling en de twee alternatieven passen binnen de beschikbare milieugebruiksruimte;
- een beschrijving van de gevolgen voor het milieu van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan (inclusief afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden) maximaal mogelijk maakt;
- een Passende beoordeling waarin de gevolgen voor de omliggende Natura 2000-gebieden zijn beschreven;
- inzicht in de mate waarin de duurzaamheidsambities realiseerbaar zijn, mede in de context van de nieuwe Havenvisie 2030.

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

De notitie Reikwijdte en Detailniveau (R&D) geeft grotendeels al een goed beeld van de wijze waarop het MER zal worden opgesteld. De Commissie bouwt in haar advies voort op deze notitie. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder 'Adviezen Commissie'.

2. Ambities en uitgangspunten

2.1 Beschrijving en analyse huidige situatie

Voor een groot deel zal het bestemmingsplan Europoort de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in het plangebied vastleggen. Een goede beschrijving daarvan, ondersteund door goed kaartmateriaal, is daarom van belang. De Commissie adviseert om daarbij in te gaan op:

- de huidige milieusituatie, bestaande (hinder)contouren voor lucht, geluid en externe veiligheid en de gevolgen voor de gezondheid;
- locaties waar de bestaande inrichting als een gegeven moet worden beschouwd;
- locaties die in de planperiode voor een gewijzigde bestemming in aanmerking (kunnen) komen;
- belemmeringen en (milieu)knelpunten die opgelost moeten worden om gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken;
- gebieden waar de ruimtelijke kwaliteit het behouden waard is, dan wel verbetering behoeft;
- knelpunten in de verkeersveiligheid en de bereikbaarheid van het plangebied;
- locaties waar door klimaatverandering eventueel adaptatiemaatregelen nodig kunnen zijn.

Formuleer op basis van de beschrijving van de huidige situatie de belangrijkste kansen en knelpunten in het plangebied.

In hoofdstuk 3 van dit advies wordt aangegeven welke elementen van het op te stellen bestemmingsplan behoren tot de huidige situatie, de autonome ontwikkeling, het voornemen (de ontwikkelruimte die het bestemmingsplan maximaal gaat bieden) en de alternatieven.

2.2 Duurzaamheidsambities

Duurzaamheid is een belangrijk thema in het Rotterdamse Havengebied. “De Duurzame haven” is een van de vergezichten in het Havenplan 2020 en ook in het PortCompass 2030 zal duurzaamheid nader worden uitgewerkt. Daarnaast is het havenbedrijf een van de partners in het Rotterdam Climate Initiative (RCI) waarin partners een ambitieuze CO₂ reductiedoelstelling proberen te realiseren.

De Commissie adviseert de duurzaamheidsambities voor 2020 en/of 2030 concreet uit te werken zodat ze kunnen worden gebruikt om de alternatieven aan te toetsen. De Commissie geeft in overweging om de duurzaamheidsambities uit te splitsen in de volgende subdoelstellingen: duurzaam ruimtegebruik, duurzame mobiliteit, klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en duurzame energie. Geef aan in hoeverre de ruimtelijke inrichting van de Europoort kansen biedt of belemmeringen opwerpt voor de duurzaamheidsambities.

2.3 Beleid, wet- en regelgeving

In de notitie R&D is aangegeven welke wet- en regelgeving relevant is voor het op te stellen bestemmingsplan. De Commissie adviseert dit verder uit te werken in het MER in de vorm van randvoorwaarden en uitgangspunten. Ga naast het wettelijk kader zoals beschreven op bladzijde 4 en 5 van de notitie ook in op de randvoorwaarden en uitgangspunten van het relevante beleid.²

3. Voornemen, referentie en alternatieven

3.1 Beschrijving voorgenomen activiteit

Beschrijf in het MER hoeveel ontwikkelruimte het bestemmingsplan maximaal gaat bieden aan activiteiten die aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben al dan niet in onderlinge samenhang. De ontwikkelruimte die via afwijkings- en/ of wijzigingsbevoegdheden in het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt moet ook worden meegenomen bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit.

Het kan lastig zijn om te bepalen welke elementen behoren tot de referentiesituatie en welke tot het voornemen. De Commissie hanteert hierin de basisregel dat alles waarover het bevoegd gezag met het voorliggende bestemmingsplan (opnieuw) een besluit kan nemen, onderdeel is van het voornemen. Daarmee behoren de volgende elementen in het bestemmingsplan tot de voorgenomen activiteit:

- alle (her) bestemmingen en nieuwe activiteiten die nog niet zijn vergund;
- (her)bestemmingen die wel zijn vergund, maar (nog) niet gerealiseerd, voor zover ze niet onder de autonome ontwikkeling vallen. Hieronder vallen dus niet benutte vergunningruimtes, maar ook de gestopte bedrijven, waarvan de vergunning nog geldig is;
- "illegale" situaties die worden gelegaliseerd.

3.2 Referentie

Zoals in de notitie R&D ook is aangegeven vormen de (milieueffecten van) de huidige situatie plus de autonome ontwikkeling gezamenlijk de referentiesituatie voor het MER. De milieueffecten van het voornemen en de alternatieven moeten vergeleken worden met de milieueffecten van de referentiesituatie.

Huidige situatie

De feitelijke huidige situatie bestaat uit alle vergunde activiteiten die al zijn gerealiseerd. Niet gerealiseerde activiteiten of reserveringen die de vigerende bestemmingsplannen wel mogelijk maken vallen dus niet zondermeer onder de huidige situatie.

² In hoofdstuk 4 van dit advies zal daar nader op in worden gegaan.

Autonome ontwikkeling

De autonome ontwikkeling betreft toekomstige zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied waaronder:

- dat deel van de reeds bestemde en vergunde ruimte dat met grote zekerheid op korte termijn ingevuld wordt³;
- generieke beleidsontwikkelingen zoals het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)⁴;

Activiteiten waarover nog geen (ontwerp) besluit is genomen horen in principe **niet** tot de autonome ontwikkeling. Uitzondering hierop kunnen activiteiten zijn in het studiegebied waarvan de kans groot is dat deze in de nabije toekomst gerealiseerd worden.

In het geval van onzekerheden adviseert de Commissie om te werken met bandbreedtes en op basis van een gevoeligheidsanalyse aan te tonen in hoeverre het plan realiseerbaar is.

Beargumenteer waarom ontwikkelingen wel of niet zijn meegenomen en waarom ze gezien worden als huidige situatie, autonome ontwikkeling of onderdeel van het voornemen.

3.3 Alternatieven

In de notitie R&D is aangegeven dat twee alternatieven worden onderzocht in het MER: 'Euro-poort Chemie' en 'Euro-poort RoRo'. De alternatieven moeten inzicht gaan geven in de ontwikkelingen die in de Euro-poort maximaal mogelijk gemaakt kunnen worden in het segment nat massagoed (Euro-poort Chemie) of het segment non bulk (Euro-poort RoRo). Aan de hand van de twee alternatieven zal een voorkeursalternatief worden opgesteld.

De Commissie geeft in overweging om voor het alternatief 'Euro-poort Chemie' twee varianten uit te werken. Een variant gericht op voornamelijk opslag van aardolieproducten en een variant gericht op het bewerken van aardolieproducten naar hoogwaardige eindproducten. De Commissie verwacht dat deze varianten onderscheidend zullen zijn in de milieueffecten, zie ook paragraaf 4.5 van dit advies.

³ Naast afwijkingbesluiten in de omgevingsvergunningen kan ook sprake zijn van 'oude' projectbesluiten en wijzigingsplannen die in de afgelopen jaren zijn vastgesteld, maar nog niet gerealiseerd. Als ze binnenkort wel worden gerealiseerd zijn ze onderdeel van de autonome ontwikkeling.

⁴ Dit programma is opgesteld met als doel overal op tijd aan de grenswaarden voor NO₂ en fijn stof te voldoen. Als uit NSL-voortgangsrapportages van het RIVM gereede twijfel naar voren komt of de grenswaarden daadwerkelijk op tijd gerealiseerd worden adviseert de Commissie om daarmee rekening te houden.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

Het MER dient de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke afwijkings- en wijzigingsbevoegdheden die in het bestemmingsplan worden opgenomen (zie ook paragraaf 3.1 van dit advies).

De omvang van het studiegebied wordt bepaald door het optreden van milieugevolgen en kan per milieuaspect verschillen. Beschrijf en motiveer per milieuaspect de omvang van het studiegebied. Breng bij de beschrijving van milieugevolgen de effecten -waar relevant- ook cumulatief in beeld.

In de notitie R&D is op hoofdlijnen al helder aangegeven welke milieueffecten van belang zijn. In de volgende paragrafen geeft de Commissie, aanvullend op de notitie R&D, nog een aantal specifieke aanbevelingen.

4.2 Verkeer en vervoer

Wegverkeer

De Commissie adviseert om het wegverkeer in het plan- en studiegebied te omschrijven aan de hand van de volgende punten:

- Beschrijf in het MER de verkeersstromen in het studiegebied. Maak daarbij onderscheid naar personenautoverkeer en vrachtverkeer en de verdeling van het verkeer over perioden van de dag.
- Beschrijf de invloed van de alternatieven op kwaliteit van de verkeersafwikkeling, ga daarbij in op de afwikkeling op de A15 en indien relevant op specifieke weggedeelten in de directe omgeving van de variabele/onderscheidende onderdelen van het plan in de alternatieven.
- Beschrijf voor het goederenvervoer of en zo ja in welke mate de modal split (verdeling vrachtvervoer over de weg, over het spoor en via de binnenvaart) wordt beïnvloed.
- Ga voor het woon-werk verkeer in op mogelijkheden om met vervoersmanagement dit op een milieuvriendelijke, meer duurzame manier te organiseren, bijvoorbeeld door bedrijfsvervoer of openbaar vervoer.
- Beschrijf welke invloed er is op de verkeersveiligheid (ongevallen en slachtoffers), geef daarbij aandacht aan het gemotoriseerde verkeer en langzame verkeersdeelnemers zoals voetgangers en (brom)fietsers.
- Geef in het MER aan via welke routes het vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.
- De notitie R&D geeft aan dat voor de verkeersprognoses in het MER gebruik gemaakt wordt van de Regionale VerkeersMilieukaart 2. De Commissie adviseert om aan te geven welke uitgangspunten (wegennetwerk, ruimtelijke ontwikkelingen, mobiliteitbeleid) in het model worden gehanteerd voor het opstellen van de prognoses.
- Het is lastig verplaatsingen als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen met specifieke mobiliteitskenmerken te prognosticeren met een verkeersmodel. Maak daarom waar nodig (bijvoorbeeld om het verschil in mobiliteitskenmerken tussen de alternatieven 'RoRo' en

'Chemie' te bepalen) gebruik van kencijfers en/of onderbouwde aannamen om het aantal (vracht)–autobewegingen te bepalen.

- Geef voor de verkeersintensiteiten cq. verkeersafwikkeling naast de prognose van het verkeersmodel een doorkijk naar de langere termijn (2030 of 2040, waarbij uitgegaan wordt van uitputting van de capaciteit van het bestemmingsplan).

Spoor, binnen- en zeevaart, leidingen

De Commissie adviseert de milieugevolgen van deze bronnen, met name luchtverontreiniging, geluidhinder en externe risico's te beschrijven conform de notitie R&D.

4.3 Lucht

Emissies naar de lucht en luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in dit gebied wordt in hoge mate beïnvloed door industriële processen, naast het verkeer over de weg, spoor en het water. Het MER moet de effecten van de industrie en het verkeer op de luchtkwaliteit volledig en overzichtelijk weergeven. Ga in aanvulling op hetgeen wat in de notitie R&D is beschreven in op de volgende punten:

- Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}⁵) en NO₂ te beschrijven, ook onder de grenswaarden.⁶ Ook voor andere stoffen genoemd in de Wet milieubeheer, zoals CO, benzeen, SO₂, en VOS, moeten de effecten op de luchtkwaliteit worden beschreven.
- Geef inzicht in de emissies van CO₂ en de twee belangrijkste andere broeikasgassen methaan (NH₄) en lachgas (N₂O).
- Maak gebruik van berekeningen die voldoen aan de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit 2007. (Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden.)
- Geef een onderbouwing van de inputgegevens van de rekenmodellen.
- Presenteer de resultaten van de berekeningen middels verschilcontourenkaarten⁷ en geef per contour de hoeveelheid en ligging aan van woningen en andere gevoelige objecten en groepen.⁸ (zie paragraaf 4.9 van dit advies)
- Geef aan wat de relatie is met het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) en het Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit Zuid-Holland (RSL Zuid-Holland), dan wel hoe het project is opgenomen in het NSL en het RSL.
- Maak in het geval dat het project onderdeel uitmaakt van het NSL en het RSL aannemelijk dat het project past binnen, of in ieder geval niet in strijd is met het NSL en/of het RSL.

5 Op dit moment zijn de rekenmethoden voor PM_{2,5} nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit, indien deze regeling ten tijde van het plan-MER niet beschikbaar is, bereedeneer of bereken de concentraties PM_{2,5} dan op basis van de dan best beschikbare rekenmodellen.

6 Ook bij concentraties lager dan de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

7 Gebruik hiervoor klassebreedtes van 1,0 µg/m³ of minder, indien klassebreedtes van 1,0 µg/m³ onvoldoende onderscheidend zijn.

8 Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)–bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

- Indien projecten die in het NSL/RSL zijn opgenomen worden gewijzigd geef dan aan hoe dit via de meldingsprocedure (artikel 5.12, twaalfde lid) is uitgewerkt.
- Geef aan op welke wijze geurhinder door nieuwe initiatieven zoveel mogelijk wordt beperkt conform het provinciale en regionale beleid.
- Beschrijf de mogelijke verschillen in grofstofemissies en de hinder als gevolg daarvan tussen de verschillende varianten.

Zie ook paragraaf 4.4 en 4.8 van dit advies.

NEC-plafonds

De Commissie geeft in overweging een schatting te geven van de bijdrage van de verschillende broncategorieën in het bestemmingsplangebied aan de NEC-plafonds. Geef tevens de mogelijkheden aan om de emissievrachten naar de lucht te beperken met het doel een bijdrage te leveren aan het halen van de nationale emissieplafonds in 2020 volgens de EG-Richtlijn. Dit streven sluit aan bij de streefbeelden 'duurzame haven' en 'schone haven'.

4.4 Natuur

Het MER moet duidelijk maken welke gevolgen het plan kan hebben voor de natuur. Typeer in het kort de natuur in het plangebied. Beschrijf de mogelijke effecten van het bestemmingsplan op de natuur, waaronder atmosferische depositie, en geef aan hoe ver die effecten kunnen reiken⁹. De Commissie adviseert tevens om na te gaan of er kansen zijn om de natuurwaarden in het plangebied te ontwikkelen.

Gebiedsbescherming

Geef de beschermde natuurgebieden in het studiegebied, zoals Natura 2000-gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die behoren tot de Ecologische hoofdstructuur (EHS), duidelijk aan op kaart.

Natura 2000-gebieden

In de nabijheid van het plangebied liggen een aantal Natura-2000 gebieden waaronder Voor-nes Duin en Solleveld & Kapittelduinen. In de notitie R&D is aangegeven dat een Passende beoordeling wordt uitgevoerd omdat niet kan worden uitgesloten dat de voorgenomen ontwikkelingen leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Vermeld per Natura 2000-gebied voor zover zinvol:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitats, inclusief behoud- en/of verbeterdoelstellingen;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit¹⁰ van habitattypen en leefgebieden voor soorten;

⁹ De Commissie denkt daarbij aan een studiegebied met een straal van enkele tientallen kilometers rondom het plangebied. Tot deze afstand is de depositie nog voldoende meetbaar voor een toetsing aan de instandhoudingsdoelstellingen.

¹⁰ Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van EL&I: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=profielen>.

- de populatieomvang en trendontwikkelingen van soorten die deel uitmaken van de instandhoudingsdoelstellingen.

Onderzoek in de Passende beoordeling of er gevolgen kunnen zijn voor de Natura 2000-gebieden. Ga daarbij gedetailleerd in op de gevolgen van de (cumulatieve) toename van atmosferische depositie. Besteed in ieder geval aandacht aan de volgende aspecten:

- achtergrondconcentraties van de belangrijkste verzurende en vermestende stoffen (NH₃, NO_x en SO₂) in het gebied¹¹;
- voor verzuring en vermesting gevoelige habitattypen en daarvoor geldende kritische depositiewaarden¹², soorten genoemd in de instandhoudingsdoelstellingen waarvan de habitat beïnvloed wordt door depositie;
- de toename aan (stikstof)depositie door het voornemen afzonderlijk;
- de mogelijke (verdere) overschrijding van de kritische depositiewaarden;
- of, al dan niet in cumulatie, aantasting van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied kan optreden.

Momenteel wordt gewerkt aan de Programmatische Aanpak Stikstofdepositie (PAS). De afspraken uit de PAS worden per Natura 2000-gebied uitgewerkt in de beheerplannen. Geef aan of de ontwikkelingen rondom het PAS voor het onderhavige voornemen relevant zijn.

Ga verder in op andere aspecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden zoals verstoring door licht, geluid, en gevolgen voor de waterkwaliteit (ook thermisch).

Onderzoek in de Passende beoordeling of de zekerheid kan worden verkregen dat de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden niet worden aangetast. Ga ook in op de mogelijke gevolgen voor 'compensatienatuur' in het kader van andere projecten (Tweede Maasvlakte). Uit de wetgeving volgt dat een plan alleen doorgang kan vinden als de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets¹³ met succes wordt doorlopen.

De Commissie wijst er zekerheidshalve op dat de referentiesituatie voor de Passende beoordeling afwijkt van de referentiesituatie voor het MER (zie paragraaf 3.2. van dit advies). Bij het bepalen van mogelijke effecten van het voornemen op Natura 2000-gebieden moet worden uitgegaan van de feitelijke, actuele situatie. Autonome ontwikkelingen behoren niet tot de referentiesituatie.

De Passende beoordeling dient herkenbaar opgenomen te worden in het MER.

¹¹ Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie recente gegevens. Deze gegevens zijn op te vragen bij het RIVM en – indien beschikbaar – bij de provincie Zuid Holland.

¹² De kritische depositiewaarden voor Natura 2000 habitattypen zijn opgenomen in H.F. van Dobben en A. van Hinsberg, (2008). Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1654.

¹³ Dit houdt op grond van art. 19g en 19h van de Natuurbeschermingswet 1998 respectievelijk in:

- A: zijn er Alternatieve oplossingen voor een project of handeling? inclusief locatiealternatieven.
- D: zijn er Dwingende redenen van groot openbaar belang waarom het project toch gerealiseerd moet worden?
- C: welke Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft?

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nieuwe Waterweg en het Hartelkanaal vallen deels in het plangebied. Deze wateren behoren tot de EHS. Atmosferische depositie kan daarnaast gevolgen hebben voor andere EHS-gebieden in de omgeving. In de notitie R&D wordt aangegeven dat de effecten op de EHS niet worden onderzocht omdat de alternatieven niet voorzien in ingrepen in de EHS. Hoewel externe werking formeel geen deel uitmaakt van het afwegingskader voor de EHS, dienen eventuele milieugevolgen voor de EHS wel op hoofdlijnen in het MER te worden beschreven. Beschrijf de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS-gebieden in het plangebied en van andere relevante EHS-gebieden (voor zover niet tevens Natura 2000-gebied). Onderzoek welke gevolgen het initiatief op de potentiële kenmerken en waarden kan hebben¹⁴.

Gevolgen voor soorten

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt. Ga in op de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze soorten¹⁵ en bepaal of verbodsbepalingen overtreden kunnen worden. Ga ook in op de gevolgen van (thermische) waterkwaliteit voor beschermde vissoorten. Geef indien verbodsbepalingen overtreden kunnen worden aan op grond waarvan verondersteld wordt dat de daarvoor benodigde onthefing wordt verleend.

In het plangebied bevinden zich een aantal grote meeuwenkolonies. Ga in op de gevolgen van planrealisatie voor de landelijke staat van instandhouding van de verschillende soorten¹⁶.

4.5 Geluid

De wettelijke toetsingsbasis voor ruimtelijke ontwikkelingen, zowel op het industrieterrein als binnen de omliggende gemeenten, vormen de vastgestelde MTG-waarden (Maximaal Toelaatbare Geluidsbelasting). In de praktijk wordt bij vergunningverlening aan de industrie een voorschot genomen op de realisatie van de toekomstcontour 2025 op basis van het Geluidconvenant Rijnmond-West. Deze aanpak ondervindt niet de volledige acceptatie van het bedrijfsleven en het is daarom onzeker of deze aanpak beleidsmatig wel altijd standhoudt. Vanuit de omliggende gemeenten is er een tegengestelde druk, namelijk om bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen de toekomstcontour al als gerealiseerd te beschouwen.¹⁷ Maak in het MER zowel de invloed van nieuwe ontwikkelingen op de eindcontour uit het convenant als op de saneringscontouren (MTG-waarden) inzichtelijk. De Commissie vindt het van belang dat in het MER wordt aangegeven hoe zal worden omgegaan met ontwikkelingen die wel passen binnen de saneringscontour maar niet binnen de eindcontour.

¹⁴ De kritische depositiewaarden voor de EHS zijn opgenomen in D. Bal, H.M. Beije, H.F. van Dobben en A. van Hinsberg (2007): Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen.

¹⁵ Bij de inventarisatie van de beschermde soorten kan onder andere gebruik worden gemaakt van gegevens van het Natuurloket: www.natuurloket.nl en protocollen van de Gegevensautoriteit Natuur: www.gegevensautoriteitnatuur.nl.

¹⁶ Van de Kleine Mantelmeeuw broedt een aanzienlijk deel van de landelijke populatie in het plangebied. Gelet op het internationale belang van de Nederlandse broedpopulatie zijn in verschillende Natura 2000-gebieden instandhoudingsdoelstellingen voor deze soort geformuleerd maar een relatief groot deel broedt buiten het Natura 2000-netwerk.

¹⁷ Zie zienswijzen van Gemeente Westvoorne en Deelgemeente Hoek van Holland (bijlage 2 van dit advies)

De bestaande verkaveling en het bestaande gebruik van de milieuruimte is vanuit het verleden min of meer organisch tot stand gekomen. Gebieden met een zeer extensief ruimtegebruik (bijvoorbeeld opslag van aardolieproducten) – met een geluidemissie van 50 tot 55 dB(A)/m² – bevinden zich soms op locaties ver van geluidgevoelige bestemmingen, waar intensievere activiteiten zonder problemen toelaatbaar zouden zijn. Anderzijds zijn intensief gebruikte kavels – met een geluidemissie van 65 dB(A)/m² of meer (bijvoorbeeld bewerking van aardolieproducten)– soms aan de rand van het industrieterrein gelegen. De uitdaging van dit MER is om aan te geven, of en hoe het plangebied zodanig verdicht en ingevuld zou kunnen worden, dat een meer duurzaam ruimtegebruik ontstaat. Dat is ook een van de redenen waarom de Commissie adviseert om twee varianten uit te werken bij het alternatief ‘Euro-poort Chemie’. Een variant gericht op voornamelijk opslag van aardolieproducten en een variant gericht op het bewerken van aardolieproducten naar hoogwaardige eindproducten, zie ook paragraaf 3.3 van dit advies.

4.6 Externe veiligheid

De Commissie adviseert om op hoofdlijnen de voor- en nadelen van de veiligheidscontour voor de externe veiligheid die zijn genoemd in de Notitie R&D (hoofdstuk 3, Bijlage 2) te concretiseren voor het bestemmingsplan¹⁸. De Commissie heeft daarvoor de volgende suggesties die per punt uitgewerkt kunnen worden:

- welke functioneel gebonden (beperkt) kwetsbare objecten binnen de veiligheidscontour zullen liggen en welke daarvan nu al binnen de PR 10⁻⁶-contouren van de afzonderlijke bedrijven liggen. Maak voor beide een schatting om hoeveel personen dit kan gaan;
- een inschatting van het aantal milieubelastende bedrijven die gelegen zijn in de omgeving van het plangebied Europoort ,en/of de gebieden waar deze zich bevinden¹⁹, en die zich binnen de Veiligheidscontour van de Europoort zouden kunnen vestigen;
- geef (indicatief) aan hoeveel hectares thans “vrij” beschikbaar zijn *buiten* de PR-contouren en binnen de veiligheidscontour, voor nieuwe risicovolle bedrijfsvestigingen of voor niet-risicovolle objecten;
- waar binnen de bestaande PR 10⁻⁶-contouren van het bestemmingsplan thans ruimte is voor vestiging van kantoren en om hoeveel hectare dit globaal kan gaan;
- of en hoe concreet een concentratie van risicovolle bedrijven kan ontstaan, waardoor de kostenreductie voor veiligheidsmaatregelen een feitelijk te realiseren voordeel oplevert en of hierbij nog verschil zal ontstaan tussen de twee alternatieven;
- waaruit de voor- en nadelen bestaan van het weglaten van buisleidingen uit de veiligheidscontour.

¹⁸ Opgemerkt wordt (p.34 notitie) dat de veiligheidscontour zorgt voor scheiding van risicovolle activiteiten en (beperkt) kwetsbare objecten. Ook het huidige bestemmingsplan zonder veiligheidscontour zorgt voor deze scheiding door de eisen die aan het plaatsgebonden risico worden gesteld. Maak dus duidelijk wat een bestemmingsplan met veiligheidscontour verandert voor de te realiseren EV-beleidsdoelen in vergelijking met een plan zonder veiligheidscontour.

¹⁹ De gebieden geven ruimtelijk een beeld waar ontlasting van het milieu kan optreden door de vestiging van bedrijven binnen de Veiligheidscontour Europoort

De Commissie wijst er op dat de notitie R&D aangeeft de consequenties te onderzoeken die de veiligheidscontour Europoort heeft in relatie tot de invloed daarvan op het groepsrisico voor gebieden buiten de Europoort. Dit betekent dat niet alleen het resultaat in termen van het te berekenen en te beoordelen groepsrisico beschreven moet worden, maar ook de uitgangspunten die de initiatiefnemers denken te zullen hanteren.

4.7 Water

In de notitie R&D wordt voor het onderwerp 'water' aangegeven dat er kwalitatieve onderzoeken zullen plaatsvinden. De Commissie adviseert zoveel mogelijk te streven naar kwantitatieve onderzoeken en onderbouwingen van te verwachten effecten.

4.8 Duurzaamheid

Beschrijf of, en zo ja in welke mate de te onderzoeken alternatieven een bijdrage leveren aan het realiseren van de duurzaamheidsambities.

Duurzaam ruimtegebruik

Geef aan hoe de ambitie voor een intensiever en slimmer ruimtegebruik in de alternatieven is verwerkt en hoe deze ambitie in het bestemmingsplan wordt geborgd. De Commissie adviseert om te onderzoeken of er een vorm van co-siting mogelijk is vanwege geluid, externe veiligheid, geur en grofstofemissies. Onderzicht kan worden of bijvoorbeeld lawaaiige activiteiten kunnen worden ingesloten door tankparken.

Duurzame mobiliteit

Geef aan welke ontwikkelingen in de Europoort mogelijk zijn die een bijdrage leveren aan de modal split ambities en kansen voor introductie van duurzame vervoerswijzen.

Klimaatmitigatie

Beschrijf de rol van de Europoort in het realiseren van de RCI ambities en projecten en geef aan of en hoe de alternatieven deze rol kunnen verstevigen.

Klimaat adaptatie

De Europoort is buitendijks gebied. Geef aan in hoeverre klimaatadaptatie maatregelen noodzakelijk zijn om problemen door extremere weersomstandigheden (storm, neerslag) te voorkomen.

Duurzame energie

Een energietransitie is op handen. De scenario's in het Havenvisie 2030 lijken hier rekening mee te houden (High oil price scenario). Dit kan leiden tot snelle groei en krimp van energie- en brandstofsectoren. Geef aan welke ruimtelijke implicaties dit heeft voor het Europoortgebied en hoe in het bestemmingsplan voldoende flexibiliteit wordt geborgd. Geef aan of deze transitie (biobrandstoffen, zon, wind, warmte, CCS) al binnen de planperiode kan leiden tot extra milieugebruiksruimte, met name luchtmissies, geluid en CO₂.

4.9 Gezondheid

In de notitie R&D is al een aanzet gegeven om de gezondheidseffecten kwalitatief te beschrijven. Indien sprake is van relatief grote groepen blootgestelden²⁰ en relatief grote gevolgen voor de luchtkwaliteit, geluid en geur wordt geadviseerd de consequenties voor de volksgezondheid ook kwantitatief in beeld te brengen²¹. De Commissie adviseert om op een topografische kaart aan te geven hoeveel woningen en andere gevoelige bestemmingen binnen de diverse (verschil)contouren voor NO₂, PM₁₀ (zie paragraaf 4.3 van dit advies), geluid en geur liggen. Bereken voor geluid het aantal ernstig gehinderden en ernstig slaapverstoorden door gebruik te maken van de voor het Europese geluidbeleid best geschikt geachte en geaccepteerde dosis-effectrelaties. Geef aan in hoeverre de alternatieven onderscheidend van elkaar zijn. Laat daarnaast zien welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn om gezondheidsschade zoveel mogelijk te voorkomen, dan wel de volksgezondheid te verbeteren. De Commissie geeft in overweging om dit aspect gezamenlijk met de omliggende plangebieden (Botlek – Vondelingenplaat en Maasvlakte) uit te werken.

5. Overige aspecten

5.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de aard en mate waarin de alternatieven andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid.

Geef daarnaast voor ieder van de alternatieven aan in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Geef hierbij specifiek aandacht aan de geformuleerde duurzaamheidsdoelen. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria.

5.2 Leemten in milieuinformatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

²⁰ Denk hierbij aan minimaal 1000 mensen die extra worden blootgesteld aan minimaal 1 µg/m³. Een dergelijk aantal blootgestelden is nodig om op basis van bestaande dosis-effectrelaties representatieve uitspraken te kunnen over de (extra) ziektelast.

²¹ Bijvoorbeeld de toe- dan wel afname van het aantal kinderen met verminderde longfunctie, het aantal mensen met COPD en het aantal vervroegde sterfgevallen.

5.3 Onzekerheden en evaluatieprogramma

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.²² Geef daarover in het MER inzicht in: ²³

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case voor het milieu);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer tijdens realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project-) doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.²⁴

5.4 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

5.5 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en de leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

²² Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

²³ Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER. (http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf)

²⁴ Dit sluit aan bij de adviezen van de Commissie Elverding.

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Rotterdam. Het MER wordt opgesteld door het Havenbedrijf Rotterdam in samenwerking met DCMR Milieudienst Rijnmond.

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Rotterdam

Besluit: Vaststellen bestemmingsplan Europoort

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C11.2, C21.2, C25.0, D11.3, D 21.1 en D25.1.

plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Het bestemmingsplan zal voor een groot deel het bestaande type bedrijvigheid vastleggen. Daarnaast wordt vanwege het beoogde efficiënte ruimtegebruik gekeken naar de mogelijkheden om bij nieuwe ontwikkelingen de bestaande (milieu)ruimte in het plangebied zo goed mogelijk te benutten

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in Staatscourant van: 13 april 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 15 april 2011 t/m 26 mei 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 10 februari 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 22 juni 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

mw. ir. C.J.M. Anzion

dhr. dr.ir. G. Blom (voorzitter)

dhr. ir. R. Geerts

dhr. ir. H. Otte

mw. drs. J.P. Siedsma (secretaris)

dhr. ing. R.L. Vogel

dhr. ir. P. de Vos

dhr. drs. G. de Zoeten

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie reikwijdte en detailniveau MER Europoort, gemeente Rotterdam, Havenbedrijf Rotterdam en DCMR Milieudienst Rijnmond, 15 februari 2011;
- Notitie Beschermd en bedreigde soorten Havengebied Rotterdam 2010, Bureau Stads-natuur Rotterdam (bSR), februari 2011;
- Ontwerp Havenvisie 2030, Havenbedrijf Rotterdam, mei 2011.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 26 mei 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. Gemeente Westvoorne, Westvoorne
2. ADM Europoort, Europoort-RT
3. BP Raffinaderij Rotterdam B.V, Rotterdam
4. Deelgemeente Hoek van Holland, Hoek van Holland
5. Deelgemeente Rozenburg, Rozenburg
6. Deltalinqs, Rotterdam
7. Windpark Landtong Rozenburg B.V., Heerenveen
8. Indorama Holdings Rotterdam B.V., Rotterdam
9. Kamer van Koophandel Rotterdam, Rotterdam
10. Recreatieschap Voorne-Putten-Rozenburg, Schiedam
11. Schietbaan Europoort, Rockanje
12. TenneT TSO B.V., Arnhem
13. Kuwait Petroleum Europoort B.V., Rotterdam
14. Shell Nederland Raffinaderij B.V., Rotterdam
15. Kuiper&Burger namens Ertsoverslagbedrijf Europoort C.V., Zoetermeer

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Europoort

De gemeente Rotterdam stelt een nieuw bestemmingsplan op voor het haven- en industriegebied Europoort. Van een deel van het plangebied is geen bestemmingsplan beschikbaar of zijn de vigerende bestemmingsplannen niet actueel meer. Het bestemmingsplan zal voor een groot deel het bestaande type bedrijvigheid vastleggen. Daarnaast wordt vanwege het beoogde efficiënte ruimtegebruik gekeken naar de mogelijkheden om bij nieuwe ontwikkelingen de bestaande (milieu)ruimte in het plangebied zo goed mogelijk te benutten. Ter ondersteuning van de besluitvorming wordt een m.e.r.-procedure gevolgd.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schenck ISBN: 978-90-421-3308-2

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

